
WAARNEMINGEN OVER DE VERSCHALING VAN DE EUROPESE ZEE- KREEFT HOMARUS GAMMARUS (LINNAEUS, 1758) IN HET AQUARIUM

H. VAN DEN HEUVEL

Op 1 april '82 zorgde een in mijn zeeaquarium opgenomen Europese Zeekreeft *Homarus gammarus* voor een uniek schouwspel. Het een paar weken van te voren al aangekondigde gebeuren dat de kreeft weldra uit zijn oude schaal zou kruipen, greep nu plaats. Hierna, en in chronologische volgorde, de voornaamste gegevens omtrent en activiteiten van het dier:

22-VIII-1980.

Een collega bracht in plaats van de gevraagde anemonen en andere zeeorganismen een kreeftje mee van een duiktocht. Het dier werd meteen in een gekoeld zeeaquarium, met bodemfilter, van 50 liter uitgezet.

29-VIII tot 1-IX-1980.

Om de kreeft voor het publiek zichtbaar te houden kreeg zij op de tentoonstelling van de Antwerpse Zeeaquarium Club een plastic spafles zonder bodem als hol toegewezen.

Maart 1981.

Eerste verschaling; hierbij blijft de kraakschaar in de oude schaal vastzitten, en breekt af. De lengte van de schaal is 16 cm (van kop tot staarteinde). De zuurtegraad van het water bedroeg toen pH 7,8.

12-X-1981.

Het dier wordt bangerig, eet weinig en onregelmatig en er verschijnt een stompje op de plaats van de afgebroken kraakschaar.

15-X-1981.

Tweede verschaling. De kraakschaar is er terug, maar nog halfwas. De rechter antenne is op een paar centimeter van het uiteinde beschadigd en breekt later op die plaats af. De lengte van de schaal is 18 cm. Enkele gemeten parameters van het water zijn: pH 8,1; NO₂ 0,1; temperatuur 16° C; Sg 1,022.

31-X-1981.

Frank DE GRAAF vertelt ons op een congres van aquarianen dat kreeftachtigen kalkbehoevend zijn en zeer gevoelig zijn voor nitraat. Regelmatig het water verversen en gevarieerd voedsel geven, zoals: mosselen met de schelp, ongepelde garnalen, vis met de graat, e.d.m. zijn aangewezen.

15-III-1982.

Het dier steekt zijn voedsel weg onder de in het aquarium aanwezige schelpen. Het zoekt een nieuw hol en wordt schichtig. Het wrijft met de kleine schaarpoten over het lichaam en ledematen. Ik meet de belangrijkste parameters van het water: pH 8; NO₂ 0,1; temp. 13,5° C; Sg 1,024, en besluit een deel van het water te verversen. Vervolgens haal ik mijn fototoestel en probeer het zo goed mogelijk voor het aquarium op te stellen.

1-IV-1982.

De derde verschaling voltrekt zich. Mijn ondertussen al opgeborgen fototoestel haal ik opnieuw boven en installeer het voor het aquarium. De parameters van het water zijn: pH 8,3; NO₂ 0,1; temp. 14° C; Sg 1,024. De onderstaande fotosessie kon gemaakt worden (het betreft eigenlijk afdrucken van dia's):

20.55 uur, foto 1: de schaal maakt zich los van het borststuk. Het dier kruipt nog wat rond en wrijft met de kleine schaarpoten over lichaam en ledematen.

21.30 uur, foto 2: de kreeft legt zich neer en maakt wringende bewegingen.

21.35 uur, foto 3: het borststuk opent zich op de rugzijde.

21.40 uur, foto 4 en 5: het bleekblauw gekleurde nieuwe borststuk komt te voorschijn.

21.47 uur, foto 6: het achterlijf begint uit de schaal te komen.

21.48 uur, foto 7: voelsprieten en poten worden uit de schaal getrokken.

21.49 uur, foto 8: enkel de staart zit nog in de oude schaal.

21.50 uur, foto 9: het dier is volledig vrij, zet zich op de poten en rust.

21.52 uur: de kreeft verplaatst zich een beetje, maar blijft rustig. De poten beginnen vanaf het lichaam uit te zetten.

22.07 uur: ze keert zich enkele malen ter plaatse.

22.30 uur: langzaam rekken en strekken, soms een korte snelle beweging. De meeste poten zijn ongeveer op het nieuwe formaat ge-

komen, maar de scharen zijn nog klein, slap en rimpelig.

2-IV-1982.

00.19 uur: de scharen beginnen eindelijk uit te zetten.

06.50 uur: de operatie is geslaagd. Het dier zit nu stil in zijn hol (fles). De scharen hebben nu de gewenste grootte bereikt.

4-IV-1982.

Foto 10: de kreeft zit nog steeds stil in zijn hol en begint met beetjes te eten.

13-IV-1982.

Het dier leeft terug normaal en rammelt lustig met zijn scharen tegen het glas van de bak. Naar het schijnt kan een kreeft tot dertig jaar worden in een aquarium.

17-X-1982.

Vierde verschaling. Lengte van de schaal 22 cm.

28-V-1983.

Vijfde verschaling. Lengte 24 cm.

1-VI-1984.

Zesde verschaling. Lengte 26 cm.

13-VI-1986.

Zevende verschaling. Lengte 28 cm.

Na deze laatste verschaling werd het pantser niet meer hard en at het dier ook niet meer. Op 28-VIII-1986 is het gestorven en mat toen 30,5 cm.

Lode de Boninghestraat, 9
2170 Merksem

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 5.

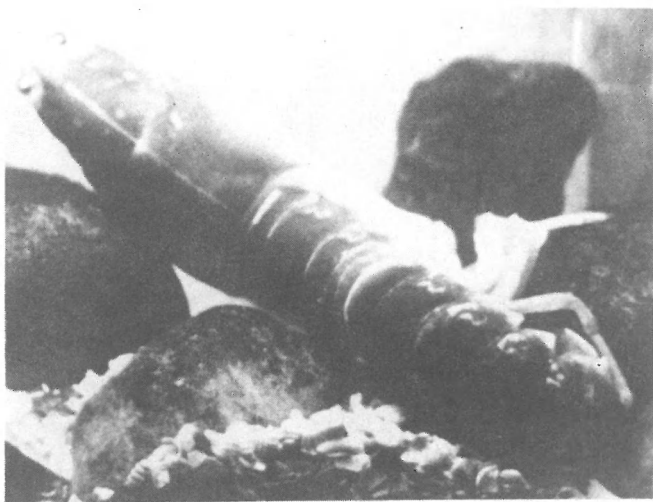

Fig. 6.

Fig. 7.

Fig. 8.

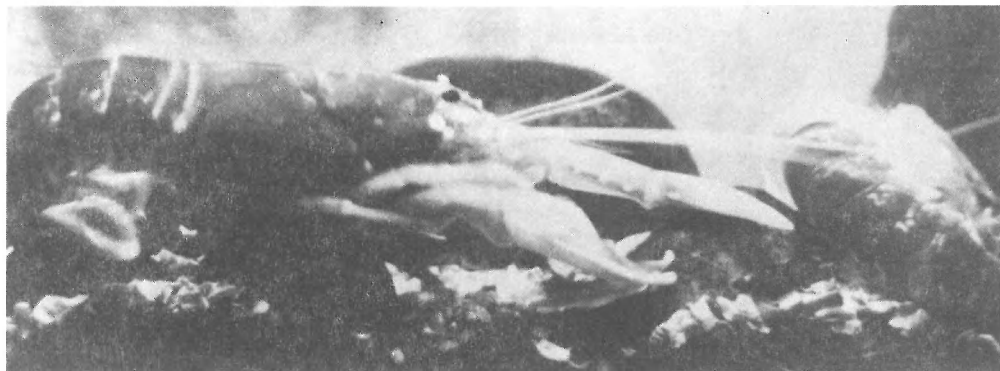

Fig.9.

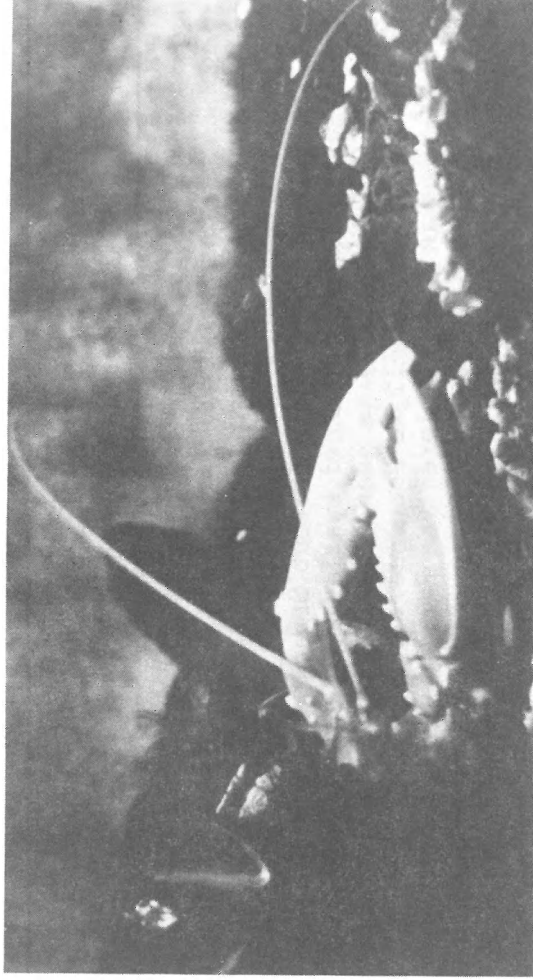

Fig. 10.

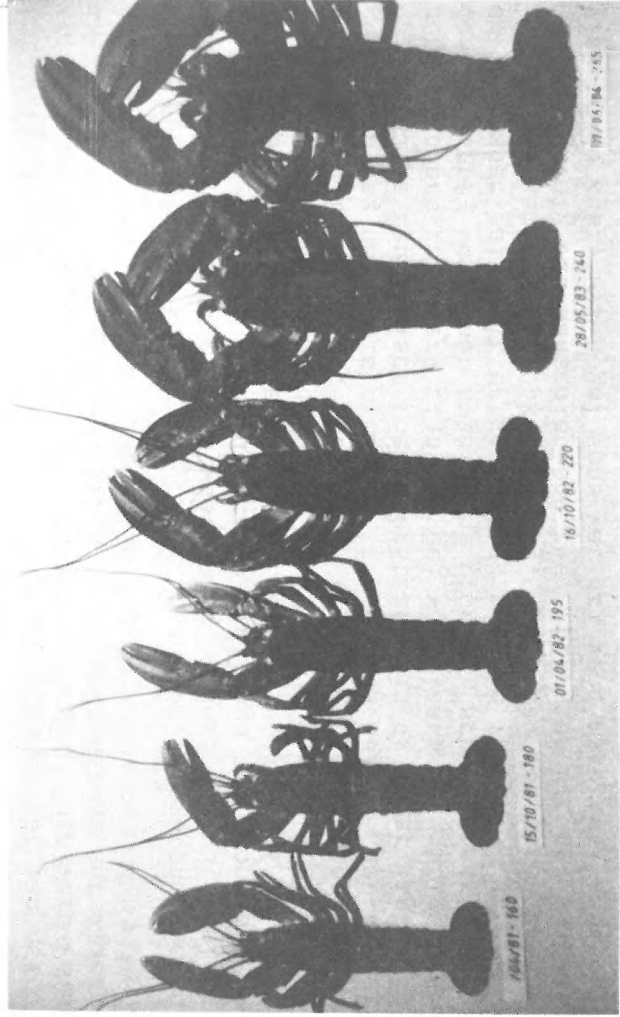

Fig. 11.